



**LUNDS UNIVERSITET**  
Lunds Tekniska Högskola

YTTRANDE

2006-10-23

Dnr I A9 4953/2006

1

Utvärderingsenheten

Styrelsen

Byrådirektör Gerd Olsson

## Yttrande ang remiss: Förslag till nationellt kvalitetssäkringssystem

Högskoleverket har utarbetat ett förslag till nationellt kvalitetssäkringssystem för perioden 2007 – 2012. Styrelsen för LTH har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på förslaget till Utvärderingsenheten och vill därför anföra följande.

Erfarenheter i andra europeiska länder, där kvalitetsgranskningar genomförts under längre period än vad som varit fallet i Sverige, har påvisat att en ny kvalitetsgenomgång av lärosäten eller utbildningar som kvalitetsbedömts tidigare inte ger så mycket nytt att den omfattande arbetsinsatsen känns helt berättigad. Därför ter det sig riktigt att göra en förändring av kvalitetssäkringen inför en ny sexårsperiod.

### *Granskningar av lärosätenas kvalitetsarbete*

Högskoleverket kommer nu mera att fokusera mot resultat och effekter av lärosätenas kvalitetsarbete. Farhågor dyker naturligtvis upp om att god kvalitet i en utbildning och ett bra kvalitetsarbete inte nödvändigtvis korresponderar. Samtidigt är det lovvärt att verket söker hålla nere arbetsbelastningen för egen del och för lärosätena på rimlig nivå.

Utifrån bedömargruppens rapport ska Högskoleverket göra en analys med reflektioner som ska utmynna i något av omdömena: *Högskoleverket har stort förtroende för...*; *Högskoleverket har förtroende för...* eller *Högskoleverket har begränsat förtroende för...* kvalitetsarbetet vid lärosätet ifråga. I förslaget saknas emellertid uppgifter om lämpliga minimikriterier, således vad högskolorna minst ska uppfylla för att Högskoleverket ska ha förtroende för verksamheten.

Lärosätena har utvecklat olika kulturer och inriktningar. Likaledes har skilda kulturer utvecklats inom lärosätena, åtminstone de äldre. Högskoleverket föreslås använda sig av ett antal aspekter (arton) och kriterier (tre) vid sina utvärderingar av lärosätenas kvalitetsarbete. Ett visst mått av top-down perspektiv präglar formuleringarna. Minst lika viktigt som att lärosätena har mål för sitt kvalitetsarbete torde vara att målen verkligen omsätts till strategier och verksamhetsplaner.

Antalet aspekter upplevs kanske som väl stort samtidigt som vissa aspekter faktiskt saknas. Allt det som anges i högskolelagen har inte tillgodosetts, t ex saknas likabehandling av studenter. Studentperspektivet har ansetts vägledande vid utformningen av de arton aspekterna. Bland aspekterna saknas emellertid sådant som rör det som stödjer studenternas

lärande. I den text som rör utmärkelse för framstående utbildningsmiljöer står det:  
”Bedömningen fokuseras på aspekter som särskilt gagnar studenterna i deras lärande. De utbildningsmiljöer som ansöker om utmärkelsen är fria att själva identifiera och definiera dessa aspekter. De måste samtidigt på ett övertygande sätt beskriva och analysera hur dessa aspekter gagnar studenternas lärande i den utbildningsmiljö som de söker utmärkelsen för.”  
Detta perspektiv borde också följa med i de aspekter resp kriterier Högskoleverket ska använda sig av i sin bedömning, eftersom det är framstående utbildningsmiljöer verksamheten vill utveckla. LTH vill därför föreslå en tänkbar formulering.

#### **Aspekter**

Inriktning på studenternas lärande

#### **Kriterier**

1. Initierat

Inriktning och vilka kritiska aspekter lärosätet särskilt fokuserar på finns tydligt beskrivna

2. Under utveckling

Personalen har kännedom om vald inriktning och vilka aspekter som är kritiska

3. Utvecklat

Inriktning och aspekter avspeglar sig i verksamheten

Slutligen: Infrastrukturfrågorna finns inte med på lärosätetsnivån utan på ämnes- och programnivå, där sådana beslut normalt inte fattas.

#### *Ämnes- och programutvärderingar*

Under den gångna sexårsperioden har lärosätena byggt upp sina egna kvalitetssäkringssystem, vilket till en del minskat behovet av fortsatta heltäckande ämnes- och programutvärderingar. Högskoleverket har för avsikt att genomföra fördjupade kvalitetsgranskningar för ca 30% av landets ämnen och program. Detta ska jämföras med att examensrätten vid genomförda utvärderingar hittills ifrågasatts för ca 8%. Synpunkter har framförts att redan det faktum att väljas ut att ingå i den tredjedel som ska delta i en fördjupad granskning kan i sig komma att innebära, eller i varje fall upplevas som, en negativ kvalitetsstämpel.

I förslaget är forskarutbildningen nästan bortglömd. Högskoleverkets avsikt är att forskarutbildningen ska inbegripas i ämnesutvärderingarna (teknikvetenskaplig forskarutbildning nämns också särskilt). De kvalitetsresonemang som förs är inte alls anpassade till förhållanden och villkor för forskarutbildning.

En utbildning får väl anses ha god kvalitet när författningar och regler följs samt de nationella och lokala målen för utbildningen nås. Bland aspekterna och kriterierna för ämnes- och programutvärderingar saknas detta liksom förhållandet till arbetsmarknaden och anställningsbarhet. Detsamma gäller för övrigt för aspekterna och kriterierna för *examensrättsprövningar*. Skrivningarna vad gäller avnämarinflytande på kvalitetsarbetet måste ges större tyngd. Särskilt för yrkesexamina är detta viktigt. Kvalitetsarbetet får inte bara vara en intern affär inom den akademiska sfären. För LTHs vidkommande är det väsentligt att de som utbildas här visar sig direkt anställningsbara i industrisammanhang.

#### *Tematiska studier*

Avsnittet i förslaget om tematiska utvärderingar är något vagt. Dock kan sägas att de tematiska studier som Högskoleverket hittills genomfört har varit bra och upplevts som värdefulla.

#### *Utmärkelse till framstående utbildningsmiljöer*

Det är ett spännande förslag att ge utmärkelser till vad som uppfattas som framstående utbildningsmiljöer som ska kunna ge stimulans och inspiration till kollegor. Det är av stort värde att de enskilda miljöerna vid ansökan själva får avgöra vilka kriterier man vill lyfta fram. Processen måste första omgången genomföras så, att verksamheterna vid lärosätena inte upplever att slumpmässighet spelar in vid utseendet av de framstående miljöerna. Att ta fram och skriva en sådan ansökan blir tidskrävande, särskilt första gången. Högskoleverket vill snabbt komma igång med denna del av sitt nya kvalitetssäkringssystem, vilket är fullt förståeligt, men likaväl borde nog verket avvakta med utlysning och deadline för ansökningarna åtminstone ett halvår.

Högskoleverket tänker successivt övergå till att använda engelska som arbetspråk i samband med utvärderingarna; inledningsvis i liten skala med en start just med ansökningarna om framstående utbildningsmiljöer. Från LTHs sida har vi flera gånger tidigare efterfrågat en övergång till att använda engelska, eftersom detta skulle vidga gruppen möjliga bedömare och också medföra att utvärderingsrapporterna skulle kunna användas i internationella sammanhang på ett helt annat sätt än hittills. De tekniska högskolorna genomförde i egen regi ett antal programutvärderingar på 1990-talet och då oftast på engelska. Erfarenheterna därifrån visar på att en gemensam terminologi behövs för bedömargrupp och lärosäten. Ett försök till framtagande av en sådan terminologi borde därför göras redan nu.

#### *Bilaga 5: Sexårsplan för granskningar av kvalitetsarbete*

I förslaget har lärosätena förts samman efter vissa principer. Det medför att hela Lunds universitet ska granskas under 2009. Eftersom Lunds Tekniska Högskola, liksom för övrigt, Linköpings Tekniska Högskola, inte är ett självständigt lärosäte kommer LTHs kvalitetsarbete att granskas i detta sammanhang. De övriga tekniska högskolorna Chalmers, KTH, Luleå tekniska universitet och Blekinge tekniska högskola kommer enligt planen att få sina kvalitetssäkringssystem granskade under 2010.

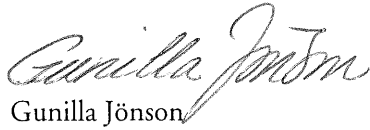
Redovisningen resp bedömningen av Lunds universitets kvalitetsarbete måste återspegla att verksamheten inom lärosätet är mycket bred och av skilda karaktärer inom de olika områdena. LTHs kvalitetssäkringssystem är en del av universitetets. En bedömning av för- resp nackdelar för LTHs vidkommande att kvalitetsarbetet bedöms inom ramen för de äldre lärosätena 2009 istället för fackuniversitet och fackhögskolor 2010 ger att delaktigheten i universitetets verksamhet väger tyngre.

#### *Bilaga 6: Sexårsplan för ämnes- och programutvärderingar*

Enligt den föreliggande tidplanen ska naturvetenskap och teknik utvärderas under år 2011. Den utvärdering som Högskoleverket genomförde 2005 av landets civilingenjörsutbildning har bland annat fått till följd att allt fler av landets tekniska högskolor, däribland LTH, kommer att övergå till en CDIO-präglad kompetensbeskrivning. Eftersom LTH och LiU inte får sina kvalitetssäkringssystem behandlade i samma sammanhang som övriga tekniska högskolor 2010, vill LTH gärna betona att det är ett nationellt intresse att ha ett sammanhållet angreppssätt på Sveriges ingenjörers och civilingenjörers kompetensprofil.

En utvärdering av all ingenjörsutbildning (civilingenjörs- och högskoleingenjörsutbildning), alla de naturvetenskapliga ämnen som ingår i LTHs verksamhet och dessutom utvärdering av LTHs hela forskarutbildning verkar dock väl mycket för att kunna klaras av under ett enda år om nu remissens tankar om en rimlig arbetsbelastning för Högskoleverket resp lärosäte ska gälla.

Beslut att avge ovanstående yttrande har fattats av undertecknad, rektor efter föredragning av byrådirektör Gerd Olsson i närvaro av kanslichef Per Göran Nilsson. Professor Per Warfvinge, vice rektor för LTHs grundutbildning, och pedagogiske konsulten Torgny Roxå har deltagit i ärendets beredning.

  
Gunilla Jönson

  
Gerd Olsson